

§ 148

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle Mikko Särelän toivomusponnosta erityisen tuen tarpeessa olevien lasten erityisrahoituksen käyttötapojen, vaikuttavuuden ja alueelli- sen kohdistumisen parantamisen selvittämisestä

HEL 2019-012434 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon Mikko Särelän toivomusponnosta erityisen tuen tarpeessa olevien lasten erityisrahoituksen käyttötapojen, vaikuttavuuden ja alueellisen kohdistumisen parantamisen selvittämisestä:

Lukuvuonna 2019–2020 suomenkielisessä kunnallisessa varhaiskasvatuksessa esiopetus mukaan lukien erityistä tukea saavia lapsia on 6,3 % ja ruotsinkielisessä varhaiskasvatuksessa 2%. Suomenkielisessä perusopetuksessa erityistä tukea saavia oppilaita on 13,1 % ja ruotsinkielisessä perusopetuksessa 7,9 %.

Erityistä tukea saavien lasten perusrahoitus

Suomenkielisessä varhaiskasvatuksessa pääosa lapsen tukemisen henkilöstöstä on jaettu ja tarkistetaan joka toinen vuosi varhaiskasvatusalueen hoidossa olevien lasten lukumäärän perusteella. Osa tuen henkilöstöresurssista käytetään koko kaupunkia palveleviin tukiin.

Peruskoulut saavat sekä koulukohtaista että oppilaskohtaista määrärahaa. Oppilaskohtaista määrärahaa koulu saa muun muassa erityisen tuen oppilaasta yleisopetuksen ryhmässä tai erityisluokalla sekä suomi/ruotsi toisena kielenä oppilaiden määrän mukaisesti.

Kaupungin myönteisen erityiskohtelun rahoitus

Varhaiskasvatus saa myönteiseen erityiskohteluun ja kaupunkirakenteesta johtuvien alueellisten hyvinvointierojen tasaamiseen 1,3 miljoonaa euroa vuodessa. Resurssista 1,23 miljoonaa euroa on jaettu varhaiskasvatusalueille ja 70 000 euroa leikki- ja nuorisotoimintaan. Rahalla on saatu erikseen sovituilla asuma-alueilla suunnattua resursseja lapsille perusmitoitusta enemmän.

Perusopetus saa myönteiseen erityiskohteluun ja kaupunkirakenteesta johtuvien alueellisten hyvinvointierojen tasaamiseen 2,53 miljoonaa euroa. Lisämäärärahaan on tehty tänä vuonna 0,45 miljoonan euron korotus. Tämä koulukohtainen lisämääräraha on jaettu kaikkien perusopetuksen koulujen yleisen ja tehostetun tuen oppilaiden määrän perus-

teella. Suurin osa rahasta käytetään opettajien ja avustajien palkkaamiseen.

Kaupunginhallituksen lisämäärärahat avustajien ja erityisopettajien palkkaamiseen

Kaupunginhallitus on myöntänyt 2020 varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen erillistä lisämäärärahaa erityistä tukea tarvitsevien oppijoiden tukemiseen 1,1 miljoonaa euroa, josta esiopetukseen on kohdennettu 120 000 euroa. Perusopetuksessa erillismääräraha on kohdennettu yleisen ja tehostetun vahvistamiseen lisäämällä laaja-alaisten erityisopettajien resurssia kaikille niille kouluille, joille ei ole myönnetty yli 50 000 euroa myönteisen erityiskohtelun lisämäärärahaa. Lisäksi koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen on myönnetty 0,5 miljoonan euron lisämääräraha. Suomenkieliseen varhaiskasvatukseen on lisäksi myönnetty 1,0 miljoonaa euroa varhaiskasvatuksen erityisopettajien ja avustajien määrän lisäämiseksi.

Valtion erityisavustukset

Varhaiskasvatukselle on myönnetty positiivista diskriminaatorahaa 1,28 miljoonaa euroa ajalle 5.8.2019–31.12.2020. Rahalla palkattiin yhteensä 22 työntekijää: varhaiskasvatuksen opettajia, lastenhoitajia ja monikielisiä ohjaajia. Rahasta lapsimäärään suhteutettuna ruotsinkieliseen varhaiskasvatukseen palkattiin kaksi varhaiskasvatuksen opettajaa.

Koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseen esi- ja perusopetuksessa on myönnetty 3,0 miljoonaa euroa, josta esiopetuksen osuus on 350 000 euroa. Erityisavustus on tarkoitettu esi- ja perusopetuksen toimintakulttuurin muutoksen, inklusion, oppimisen ja hyvinvoinnin, tasa-arvoisuuden, yhdenvertaisuuden, vuorovaikutuksen ja lähikouluperiaatteen vahvistamiseen sekä oppilaan opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömään ja riittävään varhaiseen tukeen.

Rahalla on palkattu ns. PD-alueiden esiopetusryhmiin lastenhoitajia ja erityisavustajia mahdollistamaan pienryhmätoimintaa. Perusopetuksessa avustuksella on palkattu lisää opettajia ja/tai erityisopettajia ryhmäkokojen pienentämiseen, joustavien opetusjärjestelyiden ja yhteisopettajuuden toteuttamiseen sekä samanaikaisopettajuuden lisäämiseen. Tarvittaessa avustus on voitu kohdentaa myös koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen.

Varhaiskasvatukseen vuosille 2020–2021 haetulla erityisavustuksella on tarkoitus mallintaa ja laajentaa yksikkökohtaisen varhaiskasvatuksen erityisopettajan toimintamallia, lisätä varhaiskasvatuksen opettajien ja -erityisopettajien, lastenhoitajien ja erityisavustajien määrää päiväkodeissa. Lisäksi rahalla on tarkoitus kehittää edelleen varhaiskasva-

tuksen monikielisen ohjauksen mallia niin, että ohjaus voisi juurtua osaksi pysyviä rakenteita.

Esi- ja perusopetukseen vuosille 2020–2021 haettua erityisavustusta on puolestaan tarkoitus kohdentaa myös erityisen tuen tarpeisten lasten ehyen opinpolun vahvistamiseksi palkkaamalla mm. esi- ja alkuopetuksessa toimivia laaja-alaisia erityisopettajia. Tavoitteena on varmistaa lapsen hyvä siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen ja varhaisen tuen toteutuminen.

Mukana-ohjelman ja koulutuksellisen tasa-arvon edistämishankkeiden toimenpiteet

Kaupunginhallitus on 19.3.2018 tekemällään päätöksellään kohdistanut 1 miljoonan euron erillismäärärahan, inklusiivisen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kehittämiseen sekä erityisopetuksen kehittämiseen. Hanke on yksi lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemisen kaupunkistrategiahankkeen 2017–2021 Mukana-ohjelman toimenpiteistä (toimenpide 21). Toimenpiteen lähtökohtana on etsiä systeemisiä ratkaisuja toiminnan eri tasoilla siten, että mahdollisimman moni lapsi saa tarvitsemansa tuen lähipäiväkodissa- tai koulussa tarvitsemansa tuen. Kehittämistoiminnassa on mukana 9 pilottikoulua ja 18 pilottipäiväkotia. Kehittämistyössä mallinnetaan kaikille sopivaa varhaiskasvatusta ja koulua kaikille kaupungin päiväkodeille ja kouluille.

Lisäksi erillismäärärahalla on erityisesti vahvistettu varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen erityisopettajien osaamista kouluttamalla heitä neuropsykiatrisiksi ratkaisukeskeisiksi valmentajiksi. Koulutusta on tarjottu systemaattisesti myös positiiviseen pedagogiikan vahvistamiseen, yhteisopettajuuden kehittämiseen sekä muuhun pedagogiseen tukeen liittyen

Opetushallitus on myöntänyt 1,2 miljoonaa euroa koulutuksellisen tasa-arvon edistämishankkeeseen ajalle 1.1.2019–30.6.2021. Hankkeessa on tavoitteena käytännön kokeilujen kautta kehittää uusia, ennaltaehkäiseviä interventioita tukemaan lapsia ja nuoria, joiden koulupolku on katkeamisvaarassa sekä parantaa Helsingissä olemassa olevia toimintamalleja. Hanke tukee inklusion ja lähikouluperiaatteen toteutumista, sekä kaupungin syrjäytymisen vastaisen strategian tavoitteiden toteutumista. Hankkeessa kokeillaan mm. koulunkäynnin jalkautuvaa työparimallia yhteistyössä sosiaalitoimen kanssa ja kehitetään työelämäpäivänoiteista perusopetusta.

Yhteenveto

Helsingin kaupunkistrategian 2017–2021 yksi keskeinen painopiste on nuorten syrjäytymiskiirteen katkaiseminen ja eriarvoisuuden vähentäminen. Nuorten syrjäytymisen ehkäisemisen kaupunkistrategiahank-

keella, Mukana-ohjelmalla, tavoitellaan systeemistä muutosta, jonka myötä lasten ja nuorten syrjäytyminen, ylisukupolvisen syrjäytymisen periytyminen ja alueellinen eriytyminen vähenevät Helsingissä. Hyvinvointia tulee tukea jo ennen ongelmien ilmaantumista, ja lapsuudessa ilmeneviin signaaleihin reagoida ennen vaikeiden oireiden ilmestymistä. Mukana-ohjelman tavoitteena on siirtää syrjäytymisen ehkäisemiseksi tehtävän työn painopistettä ennaltaehkäiseväksi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta toteaa, että koulutuksellisen tasa-arvon edistämiseen ja eriarvoisuuden vähentämiseen sekä oppimisen tuen järjestämiseen ja kehittämiseen saadaan rahoitusta tällä hetkellä useammasta rahoituslähteestä ja eri aikoina eri aikajaksoille. Tämä vaikeuttaa opetuksenjärjestäjän systemaattista ja pitkäjänteistä taloussuunnittelua sekä toimenpiteiden vaikutusten ja vaikuttavuuden arviointia.

Lautakunta pitää huomionarvoisena sitä, että erillismäärärahaa kohdennetaan myös ennaltaehkäisevän ja varhaisen tuen järjestämiseen päiväkodeissa ja kouluissa. Riittävällä henkilöstömäärällä tuen tarpeiden tunnistaminen ja annetun tuen oikea-aikaisuus paranevat.

Lautakunta pitää tärkeänä sitä, että sekä kaupungin erillisrahoituksessa että ulkopuolisessa rahoituksissa tulisi olla jatkuvuutta, jolloin se antaisi kunnille ja opetuksenjärjestäjille enemmän liikkumavaraa ja mahdollistaisi pitkäjänteisemmän suunnittelun. Toivottavaa olisi, että hankkeiden sijaan laajennettaisiin vapaasti käytettävää yleiskatteellista valtionosuusrahaa ja kunnat saisivat itse päättää, miten se käytetään. Tähän liittyen ministeriö on jo käynnistänyt selvityksen tasa-arvorahan mallin vakiinnuttamiseksi.

Lautakunta pitää perusteltuna että selvitetään mahdollisuudet erityisen tuen tarpeessa olevien lasten erityisrahoituksen käyttötapojen, vaikuttavuuden ja alueellisen kohdistumisen parantamiseksi.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Heidi Roponen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 71927
heidi.roponen(a)hel.fi
Pasi Brandt, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 42527
pasi.brandt(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Postiosoite
PL 51300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kasvatusjakoulutus@hel.fi

Käyntiosoite
Töysänkatu 2 D
Helsinki 51
www.hel.fi/kasvatusjakoulutus

Puhelin
+358 9 310 8600
Faksi
+358 9 86390

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI2922661800003009
Alv.nro
FI02012566

16.06.2020

Asia/10

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus on pyytänyt lausuntoa kasvatus- ja koulutuslautakunnalta 16.6.2020 mennessä valtuutettu Mikko Särelän toivomusponnosta: Valtuusto edellyttää, että kaupunki olemassa olevien määrärahojenpuitteissa selvittää mahdollisuudet erityisen tuen tarpeessa olevien lasten aseman parantamiseksi varhaiskasvatuksessa ja kouluissa; sekä selvittää mahdollisuudet erityisen tuen tarpeessa olevien lastenerityisrahoituksen käyttötapojen, vaikuttavuuden ja alueellisen kohdistumisen parantamiseksi.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Heidi Roponen, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 71927
heidi.roponen(a)hel.fi
Pasi Brandt, pedagoginen asiantuntija, puhelin: 310 42527
pasi.brandt(a)hel.fi

Oheismateriaali

1 Valtuutettu Mikko Särelän toivomusponsi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano